

Register op Kleio

Tijdschrift van de Vereniging van docenten in Geschiedenis en staatsinrichting in Nederland (VGN)

Jaargang 50/2009

Kleio 2 (maart) is een themanummer over de middeleeuwen, Kleio 3 (mei) bevat het katern 'Mens en Maatschappij', Kleio 5 (juli) is een themanummer over Rusland, Kleio 6 (september) gaat over de oudheid en Kleio 8 (december) is gewijd aan het nieuwe eindexamenonderwerp havo en vwo 2010 'Vietnam'.

Artikelen

	nr	pag		nr	pag
Véronique André de la Porte, Slaaf en meester: een gedeelde geschiedenis? Onderzoek naar slavernij in schoolboeken	1	26	Martijn Kleppe, Nader bekeken: Icoonbeeld: de 'broederkus'	5	38
Petty Bange, Snuit je neus niet in het servet. Over tafelmanieren in de middeleeuwen	7	4	Diana Kretschmann, Het tijdperk Pericles. (De-)constructie van een groot staatsman	6	15
Merel Berkelmans en Merel van Gils, Brieven naar Blankenberge. Verzetsstrijdster Reina Prinsen Geerlings	7	18	J. Melkert, Plaats van herinnering: Amsterdam, zaterdag 6 juni 1964. De Beatles tijdens hun rondvaart door de grachten	1	11
Wim Blockmans, Vrije steden, repressieve staten	2	10	Pieter Meulendijks, Politieke verbroekeling, culturele synthese en multi-etniciteit. Nieuwe beelden in de geschiedenis van prekoloniaal Vietnam	8	31
Doeko Bosscher, Gevecht tegen de publieke opinie. De oorlog in Vietnam (1959-1975) in beeld	8	4	Marco Mostert, De ongeletterde middeleeuwen. Vooroordelen over analfabetisme	2	20
Carla van Boxtel, Vakintegratie mens- en maatschappijvakken. Theorie en praktijk	3	21	Huib Oattes, Aphrodite in het prikkeldraad. Leven en lesgeven op Cyprus	1	28
Menno Donia, 'You can't have it both ways'. Hoe Amerika de koers van het Europese Midden-Oostenbeleid bepaalde	3	4	Niek Pas, Uit de schaduw van Vietnam. Nieuwe perspectieven op de eerste Indochinese oorlog 1945-1954	8	26
Nicolaas Kraft van Ermel, Orthodoxie, autocratie en nationaliteit. Kerk en staat onder Poetin en Medvedev	5	44	Ramses Peters, Moneta nova - middeleeuwse munten in Drenthe	2	26
Geert Greving, Een nieuwe wereld. Commerciële onderhandelingen in een politieke omgeving	5	14	Burcht Pranger, Geleerde pausen	2	38
Marcel de Haas, Een nieuwe Koude Oorlog? Het assertieve Russische veiligheidsbeleid	5	50	Hans Renner, Wachten op een Russische knieval. De voormalige Oostbloklanden en het Kremlin	5	4
Marian Heesen, De Via Egnatia verbindt oudheid met actualiteit. Foundation zet zich in voor herstel van oude Romeinse weg	6	11	Leo Saleminck, Clio als boekhouder? Dreigende bureaucrativering in het geschiedenisonderwijs	1	8
Manon van der Heijden, Burgerplicht of eigenbelang? Publieke voorzieningen in de Republiek	7	28	Huib Sanders, Posters, pamfletten en progressieve kunstenaars. Propaganda in de Sovjet-Unie	5	20
Peter Hoppenbrouwers, Drie geloven op één kussen. Interreligieuze dialoog in de middeleeuwen	2	33	Hans Schippers, Wij willen de liefde voor het gevaar bezingen! Honderd jaar futurisme	4	8
Antheun Janse, Ridders vóór het jaar 1000?	2	28	Daan Schuijt, 'You hit me like an atomic bomb'. Atomania in de Verenigde Staten	8	12
Anachronismen in en over de middeleeuwen			Rolf Strootman, Koninkrijk Azië. Het Seleukidenrijk verdient meer aandacht	6	4
Marc Jansen, Ruslands verloren rijk: dromen met fantoompijn. Over de dekolonisatie van Rusland	5	28	Johan Strubbe, Van sport tot burgerdeugden. Het gymnasium in de oudheid	6	20
Paul Janssenswillen, De geschiedenisdocent vertelt. Het verhaal als tijdsmachine	1	21	Siward Tacoma, Hannibal voor Saguntum. Een moment uit de Punische oorlogen in de klassieke en moderne geschiedenis	6	32
Ben de Jong, Applaus na een executie. Sovjetspionage: de KGB in het Westen	5	40	Hanneke Tuithof, Geschiedenisdocent klem tussen tijdvakken en canon? Visie op de nabije toekomst	3	9
Mayke de Jong, 'Het nieuwe Israël'. Christelijk koningschap onder de Karolingen	2	4	Tim Veldhuis, Frans Rede, Hester Koers, Terug naar de tijdbalk: een vergelijkend onderzoek van lesmethoden voor het geschiedenisonderwijs	1	24
Erika Klap, Lotje Lomme, Marieke Montijn, Berdine Westland, Doen methoden wat ze moeten doen? Oriëntatiekennis in geschiedismethoden	1	18	Jeffrey de Waal, Deutsche Gründlichkeit? Een vergelijking tussen het Duitse en het Nederlandse geschiedenisonderwijs	4	25
Martijn Kleppe, Vietnam in drie beelden. Icoonfoto's uit de oorlog in Vietnam	8	9	Dolf Went, Vermoord in 1918 of een natuurlijke dood gestorven in 1952? Raadsels rond tsaar Nicolaas II	5	9
			Maarten Zwiers, Verhalen van het front. De Amerikaanse soldaat als symbool van de Vietnamoorlog	8	16

Lesmateriaal en leerlingenwerk

- Micha Cluysenaer, Digitale lesbrieven over het Philips-Kommando
- Eleonoor Geenen, 'Er is hier iets helemaal mis'. My Lai en de eigen verantwoordelijkheid van soldaten in oorlogstijd. Werken en discussiëren aan de hand van een moreel dilemma: My Lai 16 maart 1968
- Mark Hagenaars, Een virtuele reis naar Berlijn. Een geschiedenismodule in het vrije deel. Vwo-leerlingen van CSG De Goudse Waarden maken een historische reisgids
- Marcel Jansen, Ursula Grote en Odette Straten, 'Verus Crassus!' Educatief project van drie musea in de grensregio Nijmegen/Xanten biedt leerlingen inzicht in Romeinse roots
- Paul Janssenswillen, 'Prentjeskijkerij' heeft geen nut? Actief historisch denken met beelden
- Erik Lips, 'Mijn vader is een vagebond'. 4-Havoleerlingen schrijven historische dagboeken als PO
- Erik Lips, De verlichting in Haarlem. Tweedeklassers schrijven een gids voor het Teylers Museum
- Marjonnie Maan, Leven in een oude Romeinse stad. Lessen over Pompeii en Herculaneum
- Ineke Mok, 'Kind aan de ketting'. Lesmateriaal over kindslaven van NiNsee
- Yuri Schneider, Het einde van de Amerikaanse interventie in Vietnam. Rollenspel van Dan Moorhouse
- Bjorn Wansink en Marijn Frederiks, De krankzinnige verhalenvertellers. Het digitale hoorspel in de klas

Interviews

- Marc van Berkel en Rémi Hartel, De grote stilte. Herdenking van de Shoah in Oekraïne. Gesprek met geschiedenisleraar Olexander Voytenko
- Anny Hartgerink, 'Het gaat mij om het verhaal'. Wim Willems over geschiedenis, literatuur en Tjalie Robinson
- Marjonnie Maan, 'Schrijven is het leukste wat er is'. Fik Meijer vertelt het liefst verhalen
- Joke Noordstrand, 'Geschiedenis en samenleving'. Gesprek met Marjan de Groot-Reuvekamp en Cees van der Kooij over vakinhoud en didactiek op de Pabo
- Hans Pols en Marjonnie Maan, 'Maar het Nieuwe Leren, dat is natuurlijk wel de dood van het onderwijs in Nederland'. Gesprek met Jan Blokker jr.
- Daan Schuijt, 'Als leerling had ik dit vak zeker gekozen'. Scenario twee past prima bij Mens en Maatschappij op het Lyceum Elst. Gesprek met Wout Claessens (geschiedenis) en Hans van Gisbergen (aardrijkskunde)
- Daan Schuijt, Geschiedenis en economie in het leergebied Mens en Maatschappij? 'Het is voor mij nog meer geloof dan wetenschap'. Gesprek met Hans Goudsmit (VU)
- Daan Schuijt en Joke Noordstrand, Euroclio en het geschiedenisonderwijs in Oost-Europa. Gesprek met Joke van der Leeuw-Roord

nr pag

Boek van de maand - Recensieartikelen

- Ger van der Drift, bespreking van: Hwang Sok-Yong, De schaduw van de wapens. De oorlog in Vietnam vanuit Koreaans perspectief
- Ger van der Drift, bespreking van: Luc Panhuysen, Rampjaar 1672. Hoe de Republiek aan de ondergang ontsnapte
- Ger van der Drift, bespreking van: Vasili Grossman, Leven en lot
- Anny Hartgerink, bespreking van: Wim Willems, Tjalie Robinson. Biografie van een Indo-schrijver
- Jan van Oudheusden, De oorlog in de boekwinkel 2009
- Ramses Peters, Romeinen winnen de slag bij het Teutoburgerwoud. Bespreking van: Rome, Total War - computergame
- Daan Schuijt, bespreking van: Jonathan Littell, De Welwillenden
- Daan Schuijt, bespreking van: Vincent Hunink en Hans van Reisen, Aurelius Augustinus, Goed onderwijs, christendom voor beginners (De catechizandis rudibus)
- Ruud Slotboom, bespreking van: Johan van Merriënboer, Peter Bootsma, Peter van Griensven, Van Agt. Tour de force - biografie
- Siward Tacoma: Louis van den Hengel, Imago. Romeinse keizerbeelden en de belichaming van gender

nr pag

Kleioscoop - filmbesprekingen

- Joke Noordstrand, 'Oorlogswinter'
- Daan Schuijt, 'The Reader', schuld en schaamte bij de Duitse babyboom
- Daan Schuijt, Grieken in Hollywood. Bespreking van 'Alexander the Great' (1956) van Robert Rossen en 'Alexander' (2004) van Oliver Stone
- Daan Schuijt, 'Inglorious Basterds'. Gewetenloze hillbilly's schrijven geschiedenis
- Daan Schuijt, 'Hearts and Minds'; blijft Davis neutraal in oorlogstijd?

Museumnieuws

- Anny Hartgerink, Het Catharijneconvent - Memorabele middeleeuwen
- Anny Hartgerink, Hermitage Amsterdam - Aan het Russische hof. Keizerlijke pracht en praal aan de Amstel
- Joke Noordstrand, Op werkbezoek in het Archeon met de eerste klassen
- Ramses Peters, Florence Nightingale Instituut in Zetten - 'Zoevende zusters. Zorg thuis: toen, nu en straks'

Canonvensters en tijdvakken

- Stefan Boom, Canonvensters alleen inspiratiebron
- Huub Kurstjens, De canonvensters als instaptoets. Een digitale canontoets ontwikkeld door Cito
- Antheun Janse, Ridders vóór het jaar 1000?
- Marjonnie Maan, De middeleeuwen door de ogen van twee commissies. De canon en de tien tijdvakken
- Arie Wilschut, Klagen over vroegmiddeleeuwse ridders

	nr	pag		nr	pag
Centraal examen en examenprogramma			Recensies		
• VMBO			CD'S EN GAMES		
Huub Kurstjens, De vmbo-examens van 2009. Goed te doen en toch te moeilijk	6	26	Hans Jansen, Mohammed. Een hoorcollege over de profeet van de Islam (Hans Pols)	2	46
• HAVO en VWO			Piet Leupen, Kruistochten. Een hoorcollege over de strijd om het heilige Land (Hans Pols)	2	46
Daan Schuijt, Eindexamen 2009	5	54	Rome Total War. Computergame (Ramses Peters)	6	36
• VAVO			Maarten van Rossem, De atoombom. Een hoorcollege over de geschiedenis van de nucleaire wapenwedloop (Hans Pols)	8	45
Annemarie Broekhof, Het nieuwe examenprogramma VAVO	3	16	Maarten van Rossem, Tweede Wereldoorlog. Hoorcollege over 's werelds grootste gewapende conflict (Hans Pols)	5	60
Verslagen			Ineke Sluiter, Op zoek naar Socrates. Een hoorcollege over de onverschrokken vragensteller uit klassiek Athene (Hans Pols)	7	43
Fatma Afiyon, Verslag van de VGN-Didactiekdagen 13-15 november 2008	1	44	BOEKEN		
Robert Boonstra en Joke Noordstrand, Conferentie Euroclio - Nederlandse, Belgische en Duitse historici over geschiedenisonderwijs, herfst 2009	8	49	• Didactiek		
Marjan de Groot-Reuvekamp, Verslag van de Euroclioconferentie op Cyprus, 5-11 april 2009	4	42	Cees van der Kooij en Marjan de Groot-Reuvekamp, Geschiedenis & Samenleving. Kennisbasis inhoud en didactiek (de auteurs informeren)	7	32
Maurice Heemels, Willem Kiggen, Tim Ploum, Rick Moermans en Marcel Sevenich, In stevige kinderschoenen. Een Nederlandse kijk op Oekraïens holocaustonderwijs. Verslag van een studiereis van studenten en docenten geschiedenis van Fontys Lerarenopleiding Sittard	7	38	Hans van Wessel (eindred.), Indische sporen. Bronnen voor lerarenopleiders (Anny Hartgerink)	4	37
Gerhard Stoel, Kraaltjes rijgen of edelsmeden. Verslag van de eerstegraads LIO-dag, 30 maart 2009	4	43	• Series		
Thijs van Vugt, Kijk eens rond buiten je eigen opleiding! Verslag van de tweedegraads LIO-dag, 3 april 2009	4	44	Kleine geschiedenis van Nederland:		
VGN			Ben Speet, Deel 4. De tijd van steden en staten 1000-1500 (Hans Pols)	2	44
Jan-Maarten de Wit, Jaarrede 2009	4	4	Toen leefden kinderen zo:		
Jan-Maarten de Wit, Huib de Ruyterprijs voor Jan van Oudheusden	1	42	Gérard Coulon, Bij de Gallo-Romeinen (Ger Jan Onrust)	1	35
			Viviane Koenig, In Egypte (Ger Jan Onrust)	1	35
Tineke Bogaerts, 50 Jaar VGN - 50 jaar Kleio. Verslag van de jubileumviering op 27 maart 2009	4	45	Geschiedenis - Nederland		
Nico Maarsen, Hans de Wolf overleden	8	53	Pieta van Beek, De eerste studente. Anna Maria van Schurman (Ellen Marrenga)	4	39
			Jan Blokker, Jan Blokker jr. en Bas Blokker, Nederland in twaalf moorden (Anny Hartgerink)	1	35
			Martin Bossenbroek, Reinier Deinum e.a. (red.), De twintigste eeuw in 101 markante beelden (Joke Noordstrand)	3	38
			D. Citroen en R. Mendel, Een verhaal uit duizenden. Kleinkinderen over de erfenis van de Shoah (Joke Noordstrand)	3	37
			Remco Ensel, Alleen tijdens kantooruren. Kleine cultuurgeschiedenis van het kantoorleven (Ramses Peters)	4	38
			Geraldien von Freitag Drabbe Künzel, Het geval Calmeyer (Jan van Oudheusden)	3	42
			S. Groeneveld en H.L.Ph. Leeuwenberg, De Tachtigjarige Oorlog. Opstand en consolidatie in de Nederlanden (ca. 1560-1650 (Hans Pols)	4	40
			Lamberthe de Jong, De vrouw in Nederland. Haar eigen geschiedenis in meer dan 100 verhalen (Joke Noordstrand)	3	39
			John Kleinen, Bert van der Zwan, Hans Moors en Ton van Zeeland (red.), Leeuw en draak. Vier eeuwen Nederland en Vietnam (Hans Pols)	8	44
			Lizzy van Leeuwen, Ons Indisch erfgoed. Zestig jaar strijd om cultuur en identiteit (Anny Hartgerink)	4	37
			Rimko van der Maar, Welterusten Mjnheer de President. Nederland en de Vietnamoorlog 1965-1973 (Hans Pols)	8	44

	nr	pag		nr	pag
Johan van Merriënboer, Peter Bootsma, Peter van Griensven, Van Agt. Tour de force. Biografie (Ruud Slotboom)	1	12	Thomas Leeftang, Spookfeesten: de Rijkspartijdagen van de NSDAP in Neurenberg (Daan Schuijt)	3	39
Henk Nellen, Hugo de Groot. Een leven in strijd om de vrede 1583-1645 (Siward Tacoma)	1	39	Jona Lendering, Vergeten erfenis. Oosterse wortels van de Westerse cultuur (Anny Hartgerink)	7	42
Luc Panhuysen, Rampjaar 1672. Hoe de Republiek aan de ondergang ontsnapte (Ger van der Drift)	7	22	Charles Lewinsky, Het lot van de familie Meijer (Dirk Erdman)	3	37
Fridus Steylen & Erik Willems, Met ons is alles goed. Brieven en films uit Nederlands-Indië van de familie Kuyck (Anny Hartgerink)	4	37	Jonathan Littell, De weilwillenden (Daan Schuijt)	3	14
Ron de Vos, De Beethovenfout. Gevangene van de nazi's (Jan van Oudheusden)	3	43	David Markham, Napoleon voor dummies (Hugo Luijten)	8	47
Marloes van Westrienen, Dwangarbeiders. Nederlandse jongens tewerkgesteld in het Derde Rijk (Jan van Oudheusden)	3	43	Owen Matthews, Kinderen van Stalin. Drie generaties in liefde en oorlog (Anny Hartgerink)	5	57
Wim Willems, Tjalie Robinson. Biografie van een Indo-schrijver (Anny Hartgerink)	4	13	Fik Meijer, De hond van Odysseus. Het dier in de Oudheid (Marjonnie Maan)	6	44
Bert van der Zwan (red.), In dienst van Buitenlandse Zaken. Achttien portretten van ambtenaren en diplomaten in de twintigste eeuw (Dirk Erdman)	4	38	Stephan Mols, Olivier Hekster, Erik Moormann (red.), Romeinse decadentie (Siward Tacoma)	1	36
Geschiedenis - Wereld			Harry Mount, Etcetera en al dat andere Latijn (Siward Tacoma)	6	46
Jan van Aken, Koning voor een dag (Ramses Peters)	6	49	Anthony Read, Wereldbrand - 1919 en de strijd tegen de bolsjewieken (Anny Hartgerink)	5	59
Mary Beard, Pompeii. Het dagelijks leven in een Romeinse stad (Anny Hartgerink)	6	46	René van Royen, Latijn, een taal voor iedereen (Ramses Peters)	6	48
Wim Blockmans, Karel V. Keizer van een wereldrijk 1500-1558 (Marjonnie Maan)	2	45	Piet Schrijvers, Lucretius - De natuur van de dingen - De Rerum Natura (Anton van Hooff)	1	40
Hein van Dolen, Romeinse sagen en verhalen in een notendop (Siward Tacoma)	2	47	Timothy Snyder, De rode prins. Het einde van een dynastie en de opkomst van het moderne Europa (Daan Schuijt)	5	57
Hein van Dolen en Charles Hupperts, Blijvende erfenis. Griekse mythen in de Nederlandse taal (Hans Pols)	6	47	David Stafford, Eindspel 1945. Zege, wraak, chaos en bevrijding (Jan van Oudheusden)	3	42
Henrik Eberle (red.), Brieven aan Hitler. Een volk schrijft zijn Führer (Jan van Oudheusden)	3	42	Laura Starink, De Russische kater (Ramses Peters)	5	56
Hans Magnus Enzensberger, De eigenzinnigheid van Hammerstein. Over de weigering van de hoogste Duitse militair voor Hitler te capituleren (Jan van Oudheusden)	3	43	Theo Verbeek, René Descartes - De passies van de ziel (Siward Tacoma)	3	40
Ed Franck en Jan Bosschaert, Leven onder het doodshoofd. Het echte verhaal van de piraten (Ger Jan Onrust)	1	38	Theo Verbeek, Een warmte om het hart. Liefdesbrieven aan Descartes (Siward Tacoma)	3	40
Niall Ferguson, Het succes van geld. Een financiële geschiedenis van de wereld (Hans Pols)	8	48	Peter de Waard, Tony Blair. Opkomst en ondergang van een politieke held (Dirk Erdman)	1	38
Robert Graves, Ik, Claudius (Siward Tacoma)	6	50	Adam Zamoyski, De slag om Warschau. Lenins mislukte aanval op Europa (Joke Noordstrand)	5	58
Vasili Grossman, Leven en lot (Ger van der Drift)	5	12			
Louis van den Hengel, Imago. Romeinse keizerbeelden en de belichaming van gender (Siward Tacoma)	6	38			
James Holland, Het verdriet van Italië. Het oorlogsjaar 1944-1945 (Jan van Oudheusden)	3	42			
Marilyn Hopkins, De Tempeliers. Hun geschiedenis en mystieke verbanden (Anny Hartgerink)	2	45			
Vincent Hunink e.a., Aurelius Augustinus, Goed onderwijs. Christendom voor beginners (Daan Schuijt)	2	24			
Charles Hupperts, Olympische Spelen. Sport en opvoeding in de Griekse oudheid (Hans Pols)	6	47			
Hwang Sok-Yong, De schaduw van de wapens. De oorlog in Vietnam vanuit Koreaans perspectief (Ger van der Drift)	8	38			
Steven Johnson, Londen spookstad. Hoe een cholera-epidemie de wetenschap, de steden en de moderne wereld veranderde (Daan Schuijt)	8	45			

Verder bevat ieder nummer van Kleio de rubrieken 'Van de redactie' waarin hoofdredacteur Joke Noordstrand het nummer toelicht, 'In 't kort', waar Hans Pols recent verschenen boeken signaleert, en 'Kleiokrant' met nieuws over lesmateriaal, websites, tentoonstellingen, symposia, cursussen en nascholing, samengesteld en toegelicht door Martijn Strobos en Juul Lelieveld.